

Ptaki

objęte międzynarodową konwencją dla ich ochrony.

Do artykułów konwencji, zawartej w Paryżu dnia 19. marca 1902 (nie 19. kwietnia, jak podaje mylnie *Oest. F. u. Jagd Ztg.*), i ogłoszonej w poprzednich zeszytach „Sylwana“ (str. 300 i 314), dodane są dwa spisy: nr. I. obejmuje ptaki użyteczne, nr. II. ptaki szkodliwe.

Podajemy oba te spisy w oryginalnem brzmieniu po francusku, ogłoszonym w *Revue des eaux et forêts* (nr. 13 z dnia 1. lipca 1902.), dodaliśmy zaś o ile to przy naszych nieustalonych nazwach ptaków możliwe, nazwy polskie, niemieckie zaś wzięte są z *Oesterr. Forst u. Jagd Zeitung.* w której (nr. 38 z 19. września 1902) podana jest cała konwencya.

I. Ptaki użyteczne.

Rapaces nocturnes.

Chevêches (*Athene*) et Chevêchettes (*Glaucidium*); pójdzki i perliczki; *Steinkäuze und Zwergkäuze*.

Chouettes (*Surnia*); ponieważ z zaliczanych do rodzaju *Surnia* sów przytoczone już są pójdzki (*Athene*) i perliczki (*Glaucidium*), przeto zachodzi wątpliwość, jaką tu sowę ma na myśli konwencya. W Leunisa zoologii pod nazwą *Sperber-Eule*, którą to nazwę podaje tutaj także *Oest. F. u. Jagd Ztg.*, jest *Surnia nisoria*, sowa jarzębata, pospolity ptak północny (Szwecya, Finlandya). O niej pisze ś. p. hr. W. Dzeduszycki: „U nas należy do wielkich rzadkości, zjawia się czasem śród bardzo ostrych zim“.

Hulottes ou Chats-Huants (*Syrnium*); puszczyk lelek: *Nachteulen oder Waldkäuze*.

Effraie commune (*Strix flammea*); puszczyk płomykowaty; *Schleiereule*.

Bihoux brachyotte et Moyen-Duc (*Otus*); puhacz błotny i puhacz uszaty; *Sumpf-Ohreule und Waldohreule*.

Scops d' Aldrovande ou Petit-Duc (*Scops gin*); Syczek; *die kleine Ohreule* (właściwie *Zwergohreule*).

Grimpeurs.

Pics (*Picus Gecinus, etc.*); toutes especes; dzięcioły wszystkie gatunki; *Spechte alle Arten*.

Syndactyles.

Rolier ordinaire (*Coracias garrula L.*); kraska; *Blauracke*.

Guepier (*Merops*); żółna prawdziwa; *Bienenfresser*.*)

Passereaux ordinaires.

Huppe vulgaire (*Upupa epops*); dudek; *Wiedehopf*.

Grimpereaux, Tichodromes et Sittelles (*Certhia, Tichodroma, Sitta*);
pełzacze, pomurniki, bargiele; *Baumläufer, Mauerläufer,*
Blauspechte.

Martinets (*Cypselus*); jerzyki, murzynki; *Maiensegler*.

Engoulevents (*Caprimulgus*); kozodoje, spiuchi; *Ziegenmelker*.

Rossignols (*Luscinia*); słowiki; *Nachtigallen*.

Gorges-Bleues (*Cyanecula*); słowik jasnomuszką albo gajówka,
błękitnopiesz; *Blaukehlchen*.

Rouges Queues (*Ruticilla*); zdaje się słowiki kopciuszki i słowiki
pleszki; *Rothschwänzchen*.

Rouges Gorges (*Rubecula*); słowik rudzik; *Rothkehlchen*.

Traquets (*Pratincola et Saxicola*); kamienniczki, podkamionki,
opoczniki; *Schmätzer*.

Accenteurs (*Accentor*); płochacz pokrzywnica; *Braunelle*.

Fauvettes de toutes sortes, telles que: pokrzywki wszelkiego
rodzaju; *Grasmücken aller Art*; mianowicie

Fauvettes ordinaires (*Sylvia*); pokrzywki pospolite; *gewöhnliche*
Grasmücken.

Fauvettes babillardes (*Curruca*); piegża, pokrzywka mała; *Zaun-*
grasmücke.

Fauvettes icterines (*Hypolais*); gajówka szczebiotliwa; *Garten-*
laubvogel.

Fauvettes aquatiques, Rousserolles, Pragmites, Locustelles (*Acro-*
cephalus, Calamodyta, Locustella) etc. pokrzywki wodne, jak
sitowiaczki, trzciniaki, wierzbówki; *Rohrsänger, Schilfsänger,*
Rohrdrossel.

Fauvettes cisticoles (*Cisticola*); polskiej nazwy nieznam; *Zisten-*
sänger.

Pouillots (*Phylloscopus*); polskiej nazwy nieznam. *Goldhähnchen-*
laubvogel (?).

Roitelets (*Regulus*) et Troglodytes (*Troglodytes*); króliczek i wo-
łowe oczko czyli strzyżek; *Goldhähnchen und Zaunkönige*.

*) Żółnami nazywane bywają u nas pospolicie większe dzięcioły, przede-
wszystkiem dzięcioł zielono siwy albo pszczołojad (*Picus canus Gmel.*) i dzięcioł
zielony (*P. viridis L.*); prawdziwe żółny *Merops* zdarzają się dopiero na
ross. Podolu. wyjątkowo na naszym (Rzepińce!).

- Mesanges de toutes sortes (*Parus, Panurus, Orites etc.*); sikory wszelkiego rodzaju; *Meisen aller Art.*
- Gobe-Mouches (*Muscicapa*); muchołówki; *Fliegenfänger.*
- Hirondelles de toutes sortes (*Hirundo, Chelidon, Cotyle*); jaskółki wszelkiego rodzaju; *Schwalben aller Art.*
- Lavandieres et Bergeronnettes (*Motacilla, Budytes*); pliszki białe i żółte; *weise und gelbe Bachstelzen.*
- Pipits (*Anthus, Corydala*); swiergotki (drzewne, łączne, polne); *Pieper.*
- Becs-Croisés (*Loxia*); krzywodzioby; *Kreuzschnäbel.*
- Venturons et Serins (*Citrinella et Serinus*); trznadle i kulczyki; *Goldammern und Girlitze*
- Chardonnerets et Tarins (*Carduelis et Chrysomitris*); szczygły i czyżyki; *Distelfinke und Zeisige.*
- Etourneaux ordinaires et Martins (*Sturnus, Pastor etc.*); szpaki zwyczajne, szpaki różowe albo pasterze; *Gewöhnliche Staare und Hirtenstaare.*

II. Ptaki szkodliwe.

Rapaces diurnes.

- Gypaete barbu (*Gypaetes barbatus L*) Orłosep brodaty; *Lämmergeier.*
- Aigles (*Aquila nisaetus*) toutes les especes; orły wszelkiego rodzaju; *Adler aller Art.*
- Pygargues (*Haliactus*); birkuty bieliki; *Seeadler.*
- Balbuzzard fluviatile (*Pandion halaetus*) rybołów rzeczny; *Flussadler.*
- Milans, Elanions et Nauciers (*Milvus, Elanus, Naucierus*) toutes les especes; kanie wszelkiego rodzaju; *Gabelweihe, Gleitaare, Schwalbenweihe alle Arten.*
- Faucons: Gerfauts, Pelerins, Hobereaux, Emerillons (*Falco*); toutes les especes, à l'exception des Faucons Kobez, Cresserille, Cresserine. Sokoły białozory, wędrowne, kobuzy, drzemliki, i w ogóle wszystkie sokoły z wyjątkiem sokołów kobuzków (*F. subbuteo L.*), pustulek (*F. tinnunculus L.*) i pustuleczek (*F. tinnunculoides Temm.*). *Alle Arten Falken: Gierfalken, Wanderfalken, Baumfalken, Lerchenfalken, mit Ausnahme der Rothfussfalken, Thurmfalken und Röthelfalken (kleiner Thurmfalke?).*
- Autour ordinaire (*Astur palumbarius L.*); jastrząb gołębiarz; *Hühnerhabicht.*

Eperviers (*Accipiter*); krogulce; *Sperber*.

Bussards (*Circus*); błotniaki; *Weihen*.

Rapaces nocturnes.

Grand Duc vulgaire (*Bubo maximus Flem*); puhacz; *der Uhu*.

Passereaux ordinaires.

Grand Corbeau (*Corvus corax L.*); kruk; *der Kolkkrabe*.

Pie voleuse (*Pica rustica Scop.*); sroka; *die Elster*.

Geai glandivore (*Garrulus glandarius L.*) sojka; *Eichelhäher*.

Echassiers.

Hérons cendré et pourpré (*Ardea*); czapla siwa i purpurowa;
Graue und Purpurreicher.

Butors et Bihoreaux (*Butorus et Nycticorax*); czapla modronos
i Ślepowron: *Rohrdommel und Nachtreiher*.

Palmipedes.

Pelikans (*Pelecanus*); pelikany; *Pelikane*.

Cormorans (*Phalacrocorax* ou *Graculus*); kormoran kruk morski;
Kormoran.

Harles (*Mergus*); tracze; *Sägetaucher*.

Plongeurs (*Colymbus*); nury; *Meertaucher*.

Powyzszemu zestawieniu zarzucić można przedewszystkiem, że jest niejasne. Wprawdzie podane są nazwy łacińskie, jedynie mogące usuwać niepewność, ale część tylko jest gatunkowych, reszta tylko rodzajowe nazwy. Pierwsze z nich wskazują niewątpliwie gatunek, gdy drugie, potworzone w następstwie rozdziału dawniejszych wielkich rodzajów na drobniejsze, ściślej określone, przedstawiają znaczną trudność w przydzieleniu jakiegoś gatunku i czego zaraz na początku przykładem są sowy w ogóle (dawne *Strix*), rozdzielone przez niektórych autorów na 6 rodzajów: *Bubo*, *Otus*, *Scops*, *Strix*, *Ulula* i *Surnia*, w zestawieniu powyższem rozdzielone są na 8 rodzajów: *Athene*, *Glaucidium*, *Surnia*, *Syrnium*, *Strix*, *Otus*, *Scops* i *Bubo*. Zestawienie wydaje mi się też niekompletne. Konwencya zawartą została nietylko dla ochrony ptaków użytecznych, cały rok na miejscu pozostających, ale także na zimę odlatujących i w której to porze na wybrzeżach południowej Europy masami padają ofiarą w sieciach, na prętach lepowych i t. p. Konwencya nie wypowiedza tego wyraźnie, ale sądząc po treści artykułu 3. występuje także przeciwko tym mordom masowym. Tymczasem w zestawieniu brak ptaka literalnie tysiącami mordowanego, gdy co jesieni zabiera się do przebycia morza śródziemnego; ptakiem tym jest przepiórka,

niezawodnie użyteczna przez tępienie mnóstwa owadów w czasie wychowywania potomstwa. Między użytecznymi ptakami nie widać też kosów, drozdów, wilg itp. Mam też pewne wątpliwości, czy np. sowę jarzębatą (*Surnia nisoria*) lub sowę długo ogonową, które jako polujące podczas dnia, niszczą bardzo wiele drobnego na zimę pozostającego ptactwa, zaliczyć należy do ptaków użytecznych.

Pomimo tych wątpliwości tak konwencya jak i zestawienie jest bardzo ważnym krokiem naprzód w sprawie międzynarodowej ochrony ptaków; rzeczą rządów powinno być wydoskonalenie i uzupełnienie, zastosowane do potrzeb poszczególnych krajów.
